

Visitasedrag v/ biskop Svein Valle

Skjerstad kirke søndag 26. januar 2025

Innledning

*«Midt i vår verden,
her hvor vi bor,
står et bygg som et tegn på vår tro.
Lyset og mørket,
himmel og jord,
møtes her i en levende bro.»* (nr. 561, Arne E. Sæther)

Slik lyder første verset av nummer 561 i salmeboka vår.

Sammen med barnekoret «Tutti Frutti» og «Det plutselige kor» fikk vi synge denne som inngangssalme på kveldsgudstjenesten i Tverlandet kirke sist mandag.

Det har vært en glede å gjennomføre visitas hos menighetene i Saltstraumen, Skjerstad og Misvær.

Forrige visitas i Skjerstad og Misvær var i 2011, i Saltstraumen i 2013. Begge ved biskop Tor B. Jørgensen. Ifølge visitasreglementet er hovedregelen at det skal gjennomføres visitas hvert 8. år. Når en denne gangen har valgt å visitere begge disse soknene i en felles visitas, så er det uttrykk for et ønske om å komme mer «i rute» uten at det går for mange år.

Visitasinstituttet som det heter, er en gammel ordning som er forankret i Den norske kirkes lovverk gjennom Visitasreglementet og biskopens tjenesteordning. Biskopen skal gjennom visitasen både se på menighets og fellesråds virksomhet, de ansattes tjenester, og skal gjennom dette være med å oppfordre og inspirere til de oppgaver menigheten har. På denne måten fører biskopen tilsyn med ansatte og råd.

I forkant av visitasen er det lagt fram visitasinberetninger som forteller om arbeidet som drives i soknene. Sammen med prostens har sokneprester, daglige ledere og kirkevergen laget et variert program for visitasen som har gitt oss innblikk i mye av menighetenes virksomhet.

I dette visitasforedraget vil vi trekke frem noe av det vi har erfart og observert, og foredraget avsluttes med oppfølgingspunkter til hver av menighetene. Om 6-12 måneder planlegges en ettervisitas hvor prosten følger opp visitasens utfordringer og andre forhold i menigheten sammen med ansatte og råd her.

Biskopens følge på visitasen har foruten biskop Svein Valle vært: domprost Torkel Irgens og rådgiver menighet og kirkeforvaltning Omar Aardal. I tillegg var rådgiver diakoni Brita Bye med i møtet med Tverlandet mottak.

Vi er glad for at kirkeverge Geir Davidsen, fellesrådsleder Åshild Opøyen samt menighetsrådslederne Karen Lind og Hildur Eli Gryt har tatt aktivt del i hver sine deler av programmet.

Kirkene – «bygg som tegn på vår tro»

I tråd med salmeverset i innledningen starter jeg med å si noe om kirkebyggene.

I kirkevergens rapport leser vi at Bodø kirkelige fellesråd «har en bygningsmasse og anlegg som i dag er i god stand».

Dette stemmer godt med det inntrykket vi har fått i løpet av visitasdagene.

Tverlandet kirke er en praktisk og stilren arbeidskirke som er velegnet til et mangfold av aktiviteter. Med sin sentrale beliggenhet er den også lett tilgjengelig for mange. Vi har observert at menigheten utnytter dette potensialet på en utmerket måte! Selve kirkebygget framstår i god stand, og det er gledelig å lese at lekkasjer som har vært et gjentakende problem, nå er utbedret. Fra biskopens side er det forholdsvis nylig gitt godkjenning til endret plassering av orgelet. Det er fint å se at dette har blitt gjennomført og ser ut til å fungere godt.

Saltstraumen kirke har nylig fått nytt, gammelt orgel. Reint fysisk er det et vakkert «smykke» som kler kirkerommet godt. At det også er et godt musikkinstrument, beviste kirkemusiker Mikael Rönnerberg under minikonserten på tirsdag. Kirka for øvrig framstår som godt vedlikeholdt og i god stand.

Saltstraumen menighetshus er et viktig supplement til selve kirka. Huset er innholdsrikt og velegnet til mange av menighetens aktiviteter. Særlig gledelig er det at klubben «Basement» er etablert som et tilbud til ungdom i Saltstraumen.

Misvær kirke har en særlig plass i hjertene til misværingene. Et klart synlig bevis for dette er det vakre prosesjonskorset som ble laget og gitt til kirka av Terje O. Kristensen for vel 20 år siden. Flere omtaler Misvær kirke som «dugnadskirke» med bakgrunn i at bygdefolket gjennom flere generasjoner har stilt opp både ved byggingen i 1912 og seinere vedlikehold og restaureringer. Bygningen framstår i dag i god stand og har gode fasiliteter som gjør at det fungerer fint å ha både gudstjenester og salmekvelder med påfølgende servering.

Skjerstad kirke står på et sted som virkelig «oser» av gammel kirkehistorie. Dagens kirke er i denne sammenheng bare en ungdom. Den representerer tida før de typiske arbeidskirkene kom, men har likevel kvaliteter som gjør den egnet til mer enn bare gudstjenester og kirkelige handlinger. Med sitt innbydende og vakre interiør er den et godt sted å samles.

Men kirka er så mye mer enn bare bygninger

Siste verset av salmen jeg leste innledningsvis lyder slik:

*«Midt i vår verden,
her hvor vi bor,
kommer Kristus som morgnens gry.
Vi er hans kirke,
vi er det bygg
som han reiser på ny og på ny.»*

Gjennom visitasdagene har vi møtt mange av menneskene som er Guds kirke:

- Barn i skole, barnehage og fritidsaktiviteter
- Konfirmanter i undervisning
- Eldre på sykehjem
- Gudstjeneste-deltakere
- Sang-glade frammøtte på salmekveld
- Kirkelig ansatte med berettiget yrkesstolthet
- Rådsmedlemmer som tar ansvar
- Frivillige medarbeidere som stiller opp

Saltstraumen menighet

Starten på visitasen ble markert med gudstjeneste i Tverlandet kirke mandag kveld. Her fikk vi oppleve en levende menighet som viste seg fram med sitt mangfold av menneskelige ressurser, både ansatte og frivillige.

Onsdag morgen deltok vi på stabsmøte i Saltstraumen menighetshus. Staben består av daglig leder Aud Bergquist, kateket Bergljot Gåre, diakon Eirin Figenschau, kirketjener Moyri T. H. Jenssen, kor-koordinator Linn-Marie Estensen, kirkemusiker Mikael Rönnerberg, konfirmantlærer Gerd-Anita J. Gjerdrum-Berglund og sokneprest Hans Jørgen Nilsen. I tillegg er det også ansatte knyttet til drift av barnehage og kor.

En høyt kvalifisert stab av ansatte sørger for den daglige driften av menigheten. Det ser ut til å være en god balanse mellom ansatte med flere tiårs fartstid i stillingene sine og nyere medarbeidere som har kommet til opp gjennom årene.

Andre poster på programmet i Saltstraumen menighet:

- Befaring og orgelkonsert, Saltstraumen kirke
- Konfirmant-time i Saltstraumen
- Møte med stab og menighetsråd
- Torsdagsmiddag
- Barnespel
- Tensing-felleskap
- Besøk i kirkebarnehagen
- Besøk på Tverlandet mottak (flyktningsmottak)

Skjerstad og Misvær menighet

Tirsdag morgen fikk vi delta på stabsmøte i Skjerstad og Misvær menighet som består av: daglig leder Liv Nome Sivertsen, kirketjener/kirkegårdsarbeider Bjørnar Jakobsen, organist Franco Melloni, trosopplærer/diakoniarbeider Gerd-Anita J. Gjerdrum-Berglund og sokneprest Egil Arnsby.

Også denne staben er høyt kvalifisert og har medarbeidere med ulike fartstid i stillingene sine. Flere av stillingene er deltidsstillinger, noe som kan være krevende med tanke på stabilitet. Det ser ut til at en her har lyktes med å kombinere stillinger og få akseptable stillingsbrøker ut av det.

Daglig leder Liv står på terskelen til å bli pensjonist etter svært mange år i stillingen. Siden hun tidligere også var daglig leder i Saltstraumen menighet, er det fint at avskjeden kan markeres her i dag.

Det er også gledelig at ny daglig leder Gerd-Anita allerede er tilsatt.

Andre poster på programmet i Skjerstad og Misvær menighet:

- Besøk på Misvær oppvekstsenter
- Andakt på Furumoen sykehjem
- Menighetsrådsmøte
- Salmekveld i Misvær kirke
- Besøk på Skjerstad oppvekstsenter
- Bedriftsbesøk hos Lundal i Breivik
- Middag servert av aktive frivillige på Skjerstad bedehus
- Møte med Skjerstad KUF og konfirmanter
- Og nå, på visitasgudstjenesten har vi sett og hørt et mangfold av korsang, alt fra sjarmerende søndagsskolebarn til de mer voksne med sin egen sjarm.

Felles for menighetene

Vi har som nevnt deltatt på stabsmøter i begge menighetene. Det er betryggende å observere at disse møtene har etablerte og gode rutiner som bidrar til forutsigbarhet og kvalitetssikring av arbeidet. Samtidig vil vi holde frem viktigheten av nøkternhet på møtefronten, og at møter har tydelig hensikt og er effektive.

Selv om disse to menighetene er klart forskjellige har vi erfart at begge har stor og variert aktivitet for mennesker i alle aldre. Søndagsskole, barnekor, middagstilbud for familier, ungdomsklubb, tensing, samarbeid med skole og barnehage, misjonsforeninger, blomsterutdeling til eldre mm.

Alt dette vitner om et godt samarbeid mellom ansatte og frivillige.

Jeg vil her særlig holde fram de som ofte ikke er så synlige:

Hva hadde en salmekveld eller en torsdagsmiddag vært uten at noen stiller opp på kjøkkenet?

Hvordan hadde det vært å samles hvis ingen hadde sørget for reinhold, lys, varme eller andre nødvendige forberedelser?

Det viktigste budskapet jeg som biskop vil formidle til dere er at dere er knakende gode på det dere gjør! Ta vare på alt dette også i tida som kommer!

Kommune / kirke

«Kirka er en del av fundamentet for vår nasjon». Dette sa ordfører Odd Emil Ingebrigtsen da vi hadde møte med ham på onsdag. En slik erkjennelse fra ordføreren forteller at forholdet mellom Bodø kommune og Den norske kirke er grunnleggende positivt og gir muligheter for godt samarbeid.

Ordføreren inviterte menighetene til å se på om de allerede har eller kan opprette tilbud på områder der kommunen har sett seg nødt til å legge ned. Fra kommunens side kan det være aktuelt å yte tilskudd til slike tiltak.

Beredskap var et annet tema som var oppe i samtalen. Fra kommunens side anses kirka som en viktig del av beredskapen. Det omhandler både personellressurser, kirker og andre bygninger samt informasjonskanaler. Ordføreren ga uttrykk for at han ønsker å ha kirka med i et kommunalt beredskapsteam. Dette blir fulgt videre opp av prost.

Veien videre

Det siste året er det utarbeidet en strategiplan for kirka i Sør-Hålogaland fram mot 2030. I denne planen er det satt opp 4 satsingsområder og 6 utviklingsområder. Knyttet opp mot noen av disse overskriftene vil vi avslutningsvis peke på noen konkrete utfordringer til menighetene.

Barn, unge og unge voksne

- Videreutvikle modellen med konfirmant-samarbeidet med Beiarn og Røst – kan flere inkluderes, f.eks. Saltstraumen?
- Utvikle tilbud som også kan rekruttere gutter i ungdomsfasen – samarbeid med f.eks. speidergrupper eller andre.
- Følge opp ordførerens invitasjon til å se på hva menighetene kan tilby på områder der kommunen har sett seg nødt til å legge ned. (Eksempelvis ble det på torsdagsmiddagen uttrykt takknemlighet for at kirka gir et slikt tilbud, særlig etter at kommunen har lagt ned tilbud som «åpen barnehage».)

Gudstjenester

- Vi har i begge menigheter sett eksempler på velfungerende og levende gudstjenesteliv. Fortsett med det som fungerer!
- I tilfeller der deltakelsen er svak vil jeg oppfordre til å prøve ut nye gudstjenesteformer eller -tider. Salmekveldene er nærmest blitt et eget varemerke for Skjerstad og Misvær – kan enkelte av disse gjøres til «salmekveld-gudstjenester»?

Frivillighet

- Det er en stor stab av frivillige i begge menigheter. Dere utfordres til å arbeide systematisk med ivaretagelse av disse og være frimodig i rekruttering av nye frivillige. Det er viktig at frivillige medarbeidere blir vist tillit og får ansvar slik at de kan ta aktivt del i utviklingen av menighetene.

Forsoning

- Øke bevisstheten på den lokale samiske arven og integreringen av samisk kirkeliv med bl.a. markeringer i forbindelse med samisk nasjonaldag 6. februar.

Kommunikasjon

- Begge menighetene har egne menighetsblad som distribueres til husstandene. Disse er verdifulle og viktige informasjonskanaler som vil bli savnet om de blir borte. For Skjerstad og Misværs del er det usikkerhet med hensyn til finansieringen framover ettersom kommunedelsutvalgene er under avvikling. Vi håper det lar seg gjøre å finne løsning på dette!
- Publisere alle kirkelige arrangement på nettstedet skjerikirken.no. Selv om vi ikke helt ser rekkevidden av dette arbeidet så er det en hjørnestein i kirkens digitale nærvær. Og vi forutsetter at alle menigheter i Sør-Hålogaland tar dette aktivt i bruk.

Miljø, klima og bærekraft/Skaperverket

- Kan menighetene delta i f.eks. årlig strandryddeaksjon?
- Det er gledelig å registrere at det er misjonsavtaler i begge menigheter. Dette er uttrykk for et oppdrag og et ansvar vi som kirke må ta på alvor også i framtida.
- Re-etablere vennsksarbeidet med Beit Sahour. Invitere hele kirka i Bodø til å støtte dette arbeidet.

Åpen kirke

- Se på muligheten for mer åpen kirke i Saltstraumen, i samarbeid med Nordlandsmuseet.

Kultur

- Legge til rette for samarbeid med kulturaktører og bidra til at kirkebyggene er en naturlig arena for kulturformidling.

Samfunnsoppdraget

- Styrke samarbeidet med Tverlandet mottak. Utfordre hele Kirka i Bodø, til å støtte dette arbeidet, ved å invitere beboerne til åpne arrangementer også i sentrumsmenighetene. Bidra med ressurser til transport, kirkeskyss.

Takk for stor gjestfrihet gjennom hele visitasen!

Med ønske om Guds velsignelse videre!